

SMERNICE OBČINSKE SKUPŠČINE

ZA KOMUNALNO OPREMLJENOST

ZAZIDALNIH OKOLIŠEV

Ko so odborniki občinske skupščine bili na prejšnji seji seznanjeni s poročilom in z ugotovitvami oddelka za inšpekcijske službe in ko so proučili nakazane predloge, je občinska skupščina zavzela do obravnavanih vprašanj svoja stališča ter v zvezi s tem naročila pristojnim upravnim organom, naj pripravijo dopolnitev nekaterih odlokov.

Med temi sta: odlok o odlaganju smeti in o parkiranju vprežnih vozil v Laškem ter odlok o urejanju, vzdrževanju in varstvu zelenja na javnih površinah v občini Laško. Ta slednji odlok je v veljavi že od leta 1965.

Močno zastarel je tudi odlok o komunalni ureditvi in zunanjem izgledu naselij, ki je bil sprejet leta 1958 in dopolnjen leta 1962. V tem odloku bi bilo zato potrebno nanovo temeljito obdelati poglavja in posamezne člene, ki se nanašajo na: odvoz smeti, fekalij, prepoved reje živine na določenih območjih, deratizacijo, zunanji izgled zgradb, itd.

Kot nova pa se naj pripravita: odlok o malih vodotokih, da bo možno ukrepati glede čiščenja in vzdrževa-

nja teh vodotokov ter predpis o varovalnih gozdovih za zavarovanje zdravilišč v Laškem in v Rimskih Toplicah.

Poročilo je vzpodbudilo občinsko skupščino, da je zavzela in ponovno poudarila svoja stališča tudi glede gradnje kanalizacije, hidrantne mreže, komunalne opremljenosti zazidalnih kompleksov ter stanovanjske politike v občini. V zvezi s tem skupščina ugotavlja, priporoča in daje naslednje smernice:

● Na območju celotne občine je treba v bodoče bolj sistematično urejati gradnjo kanalizacije. Temu problemu se posveča vse premalo pozornosti, rešuje se delno, parcialno, velikokrat nenačrtno, škodljivc

dice pa se že danes kažejo. Danes še do neke mere vzdržno stanje, bo postalo čez nekaj let neznosno, nevzdržno, če ne bomo začeli problema reševati takoj in z vso resnostjo.

● Vzporedno z načrtno gradnjo kanalizacije je treba začeti misliti in načrtovati tudi čistilne naprave.

● Zazidalne komplekse je treba pred gradnjo komunalno opremiti. V ta namen bi bilo nujno pristopiti k družbenemu dogovarjanju med stanovanjskim podjetjem upravljalci cest, vodovodov, kanalizacije, elektro podjetij, delovnih in drugih organizacij, družbeno-politične skupnosti in drugih, da bi se v te namene zagotovila zadostna finančna sredstva in skladno z zazidalnimi načrti komunalno opremila gradbišča.

● Zagotoviti je treba takšno stanovanjsko politiko, da bo večji poudarek na družbeni, blokovni gradnji, gradnji vrstnih hiš ter da se bo gradnja odvijala izključno le po sprejetih zazidalnih načrtih, ne pa po vsem območju občine.

● Pripraviti bo treba ustrezne dogovore, ki bodo zavezovali tudi delovne organizacije, da bodo vlagale razpoložljiva sredstva za stanovanjsko izgradnjo predvsem v družbeno gradnjo po zazidalnih načrtih in da bodo vsaj do določene faze gradile stanovanjske bloke in vrstne hiše za svoje delavce, predvsem pa, da se bo zemljišče racionalno koristilo zaradi pomanjkanja zazidalnih površin.

● Pri komunalnem urejanju zemljišč, zazidalnih kompleksov ali pri izdelovanju zazidalnih načrtov je treba obvezno predvideti in zagotoviti tudi gradnjo hidrantske mreže.

● Na vseh področjih bi bilo treba v večji meri ter dosledneje spoštovati zakone, in ne nazadnje tudi občinske odloke. To velja tako za občane, kot tudi za delovne in druge organizacije, društva, samoupravne skupnosti, organe oblasti in druge.

V PODJETJU »PETA« RADEČE

USTANOVLJEN AKTIV ZMS

26. septembra je bila v industrijskem podjetju »Peta« Radeče ustanovna konferenca mladinskega aktiv. V tem razmeroma mladem delovnem kolektivu se je že dolgo kazala želja po izoblikovanju mladinske organizacije, ki bi še tesneje povezala mlade delavce in njihove skupne interese. To željo so mladinci potrdili tudi s svojo udeležbo na konferenci. Za svojega predsednika so izbrali IVANA KNEZA, za sekretarja pa MARJANA SIMONČIČA.

Z ustanovitvijo tega novega aktiv je občinska konferenca ZMS Laško potrdila svojo dejavnost in željo po čim večji aktivnosti vseh mladih v laški občini.

Mladinci naše občine so tako dobili svoj 28. aktiv. Občinska konferenca ZMS Laško pa pripravlja še ustanovitev mladinskih aktivov v gostinskem podjetju »Savinja«, Komunalnem podjetju in Krajevni skupnosti Rečica.

BOŽENA PAVČNIK

INFORMACIJA
O KRAJEVNEM SAMOPRISPEVKU
NA STRANI 7 IN 8

VKLJUČIMO SE V KRVODAJALSKO AKCIJO

Krvodajalska akcija v Laškem poteka organizirano že od leta 1952. Začetnik tega pokreta, pokojni dr. Mrmolja, je s svojimi sodelavci žel zavidljive uspehe. Laško je bilo v bivšem okraju Celje dolga leta na častnem drugem mestu — presegalo je plan in predvidene potrebe.

Žal, danes ne več. Statistika ne laže in ta pravi, da je Laško v Sloveniji na predzadnjem mestu, v celjski regiji pa na zadnjem.

Oglejmo si številke!

škim, Brez in Rečice. Po skromni presoji živi na tem prostoru vsaj 3.000 oseb, ki bi glede na svoje zdravje in starost lahko bili krvodajalci. V primerjavi predstavlja 105 udeležencev samo 3,5 % omenjenega števila.

Komu rešujemo življenje in zdravje?

Ponesrečencem v prometu!

Ponesrečencem pri delu!

Porodnicam!

Drugim bolnikom!

tov vozniškega tečaja za voznike amaterje ob izročitvi diplom, naj postanejo krvodajalci, sta se odzvala samo 2.

Vsak komentar je odveč, kaže na socialno nezrelost in s tem tudi na neupravičenost do vozniškega dovoljenja. Čas je, da 9. novembra t. l. ob krvodajalski akciji ti mladi in neizkušeni vozniki-amaterji zbrisejo s sebe ta nečedni madež.

Ne gre za to, da bi presegali plane in potrebe, toda za kritje potreb na našem teritoriju bi pa le morali častno prispevati, ne pa da smo običajni na zadnjem mestu. Smo res zatrli v sebi čut humanosti? Se res ne zavedamo, da bo morda že jutri marsikdo od nas potreboval kri? In če te ne bo? Vsaka brezbržnost se maščuje in dokazuje nesocialne odnose med nami — v naši socialistični skupnosti. To ni fraza! Bridka in preresnična stvarnost je to.

Občinski odbor RK prosi vodilno osebe v delovnih kolektivih, naj se zavzamejo za to obče človeško akcijo, naj v podjetjih zastavijo svoj vpliv, in uspeh gotovo ne bo izostal. Danes nas daleč nadkriljuje Žalec, v naši občini pa prednjačita Rimske Toplice in Radeče.

Naj bo nam vsem svetel zgled upokojenec FRANC KOŠAK iz Rečice, ki je dal kri čez petdesetkrat, stalni krvodajalec in velik človekoljub dr. PEČAR iz Rimskih Toplic in vseh tistih 15 naših tovarišev, ki so darovali kri že več kot dvajsetkrat.

RK Laško prosi in poziva vse zdrave občane, da letos, dne 9. novembra darujejo majhno količino krvi za bolnega sočloveka.

OBČINSKI ODBOR RK
LAŠKO

Z DAROVANO KRVJO REŠUJEMO ŽIVLJENJA IN ZDRAVJE SOOBCANOV

V letošnji junijski akciji je bilo predvidenih 200 krvodajalcev. Prijavilo se je 114 oseb, kri je dalo 105 oseb ali 52,5 % od predvidenih. Od predvidene količine 65.000,00 je bilo odvzete 32.335,00 (49,74 %).

Od teh 105 krvodajalcev je bilo članov delovnega kolektiva Volna 37 (35,24 %), iz TIM 25 (23,81 %), sledijo Pivovarna in gospodinje s po 6 člani (11,42 %), Bor in upokojenci s po 5 člani (9,52 %), prosveta, Zdravilišče in ŽTP s po 3 člani (8,58 %), iz treh delovnih organizacij po 2 člana (5,73 %) in iz nadaljnjih 6 organizacij po 1 član (5,70 %).

Iz vrst neposrednih proizvajalcev v združenem delu (delavcev) je bilo 89 krvodajalcev. Če k temu prištejemo še 6 gospodinj in 5 upokojencev, odpade na vse ostale poklice le 5 oseb ali 4,76 %. Takšna je statistična slika iz letošnje junijske krvodajalske akcije.

Podatki obsegajo območje Laškega, Marija Gradca, Vrha nad La-

Po avtentičnih virih zdravstvene službe so na prvem mestu in daleč največji »potrošniki« krvi ponesrečenci v prometu. Krivci so znani. Ko je predsednik Občinskega odbora RK pozval in prosil 200 absolven-

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE VETERINARSKÉ POSTAJE LAŠKO

ZA ČAS OD 20. 10. DO 15. 11. 1973

1973	Zivinozdravnik	Telefonska številka
20. 10.—22. 10.	Dipl. vet. Zeleznik Egon, Strmca 6	
27. 10.—29. 10.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče	(Kličite LM Radeče)
1. 11.	Dipl. vet. Zeleznik Egon, Strmca 6	
3. 11.—5. 11.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče	(Kličite LM Radeče)
10. 11.—12. 11.	Dipl. vet. Zeleznik Egon, Strmca 6	

Dežurstvo v zgoraj navedenih dneh traja od 12. ure prvega dne do 7. ure zjutraj tretjega dne.

Dežurni veterinar opravlja umetno osemenjevanje v času dežurstva na poziv lastnika plemenice na določenem mestu.

V SPOMIN DR. PERNATU

BOŽIDAR JAKAC: PORTRET DR. PERNATA, 1956

30. avgusta je po krajšem bolehanju umrl v Laškem upokojeni sodni svetnik dr. Arnold Pernať v 91. letu starosti. Bralcem »Našega dela« je gotovo še v spominu članek v lanskim decembrskim številki, ki smo se pokojnega spomnili ob njegovi 90-letnici in podrobno opisali njegovo delovanje. Ob tem članku je pokojni vzkliknil: »To je prav za prav moj nekrolog (posmrtni članek), le s to razliko, da ga lahko še sam berem!«

Kmalu po 90-letnici je pokojnega privezala na posteljo pljučnica, vendar si je dr. Pernať s prihodom pomladi od nje opomogel, čeprav ni bil več tako čvrst kot nekda. Duševno je bil še vedno svež in je z zanimanjem spremljal vsa dogajanja, še vedno rad prebiral knjige in se rad pošalil v družbi.

Še v zadnjih mesecih in celo v zadnjih tednih pred smrtjo je pokojni pokazal zanimanje in ljubezen do dveh mest: do svojega domačega kraja, Ormoža, in pa do Laškega.

V poletnih mesecih je namreč Ormož praznoval 700-letnico in dr. Pernať je z zanimanjem spremljal vesti o prireditvah, ki so bile v proslavo tega dogodka. Naročil se je tudi na obsežen zgodovinski zbornik, ki ga je tamkajšnja občinska skupščina izdala v proslavo tega dogodka.

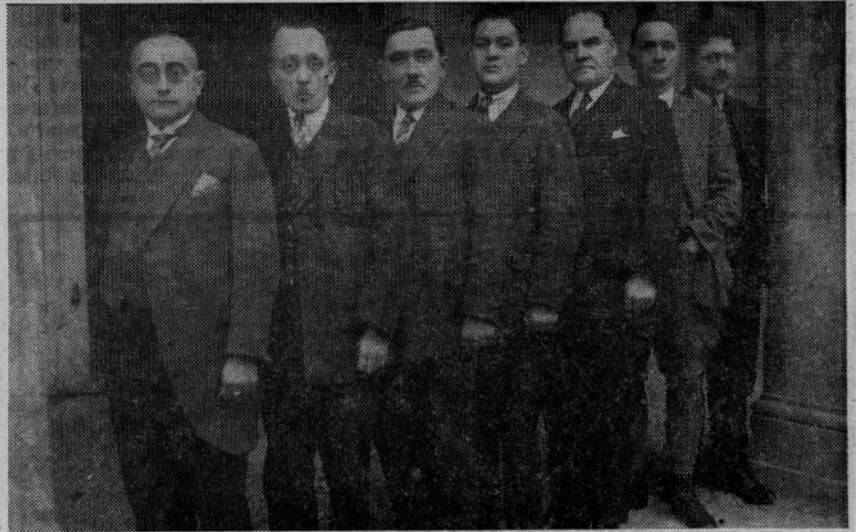
Pred praznikom »Piva in cvetja« v Laškem pa je ugotovil, da so razvaline našega starega gradu preveč zaraščene, da se jih skoraj nič ne vidi. »Ko sem bil jaz predsednik Olepševalnega društva, smo vsako leto poskrbeli, da akacija ni preveč zakrila razvalin,« je izjavil in v ta namen obiskal krajevno skupnost in končno tudi predsednika občinske skupščine, da so ustregli njegovemu predlogu. Ko je v začetku poletja priredilo Društvo upokojencev sprejem v Domu upokojencev za vse člane, stare nad 80 let, se je tega sprejema u-

deležil tudi dr. Pernať s soprogo. Na sprejemu je imel pokojni zelo lep, naravnost filozofsko sestavljen govor, primeren za tako priliko, ki je ganil vse navzoče.

Pokojni je še užival pomladno in poletno cvetje, ki je cvetelo na njegovem vrtu. Rad in s ponosom se je oziral po steni, ki je bila vsa poraščena s cvetočimi vrtnicami-plezalkami. V avgustu je srce začelo pešati in pokojni se je začel poslavljati. Uresničile so se besede s stare ure, ki jih je pokojni tolikokrat kazal svojim obiskovalcem: »Tja gre čas, sem prihaja smrt; človek, pripravi se...«

njegov portret, kakor ga je narisal naš priznani umetnik prof. Božidar Jakac (ki je pokojnika počastil tudi s svojo udeležbo na pogrebu). Dalje objavljamo sliko vodovodnega odbora, ki je pod predsedstvom dr. Pernaťa vodil leta 1928 gradnjo vodovoda v Laškem. Končno priobčujemo tudi sliko dr. Pernaťa z lovskim motivom. Naj bo to v počastitev moža, ki je 54 let posvetil našemu mestu, najprej kot predsednik sodišča, nato pa kot vodja muzejske zbirke in poverjenik spomeniškega varstva, ves čas pa tudi kot turistični delavec.

Miloš Rybář

GRADBENI ODBOR ZA VODOVOD LAŠKE MESTNE OBČINE LETA 1928 — OD VSEH ŽIVI SAMO DR. FRAN ROŠ

Ko sem ga 10 dni pred smrtjo obiskal, je hodil po sobi od okna do okna in zrl skozi nje: na vrt in proti Sv. Krištofu (tam je tudi že preveč zaraščeno, je rekel, saj se cerkvice skoraj ne vidi več). Telesno je bil že zelo slab, v pogovoru se je pa še za vse zanimal, kot nekda, ko je bil vodja muzeja in poverjenik za spniško varstvo.

Teden dni za tem je ležal v postelji in težko govoril. Ko sem povedal, da odhajam na dopust, mi je rekel: »Tudi jaz odhajam; ko se vrnete, me ne boste več našli.« Res je bilo tako: namesto na dopust sem prišel na pogreb. Številna sožalna pisma so prišla iz domovine in tujine; sožalje je izrekel vdovi tudi predsednik Skupščine občine Laško. Pri pogrebu se je po svojih zastopnikih poslovilo od pokojnega Društvo upokojencev in Turistično društvo, Lovska družina pa je svojega pokojnega člana počastila s častnim spremstvom.

V spomin dr. Pernaťu objavljamo

DR. PERNAT OB SVOJI LOVSKI TROFEJI

KMEČKI PUNTARJI V JURKLOŠTRU 1573

NADALJEVANJE ČETRTEGA DELA

Vse druge izjave o puntarskem programu so zasliševalci izsilili z mučenjem od ujetih puntarjev po končanem uporu, zato nimajo toliko veljave. Izjava o 60.000 puntarjih je seveda pretirana, toda ko bi nadaljevali pot čez Celje in Vransko do Ljubljane, kot je bilo predvideno, bi jih pa tudi toliko nabrali.

Ta pogovor je imel Gregorič z oskrbnikom Prunnerjem pred samostanom. Oskrbnik je nato dovolil, da vstopi Gregorič v samostan, bodisi sam ali pa s tolmačem; Gregorič je prosil, naj ga spremlja 7 puntarjev, kar je oskrbnik privolil (ker je bilo v samostanu ravno toliko moških). Ko so pa odprli samostanska vrata, je priteklo še okrog 20 puntarjev s hriba in so se tudi vrinili v samostan. Tedaj so se ravno vrnili s Planine trije jurkloštrski ogledniki, ki jih je oskrbnik poslal k Štercu; bili so zelo prestrašeni, ko so pred samostanom zagledali tako množico kmetov, saj so pričakovali samo prihod puntarjev s Planine, sedaj pa se

nom jih je bilo okrog 500, v samostanu pa okrog 90.

Med pogostitvijo je Gregorič pokazal pisma, ki so jih puntarji zaplenili kurirju Inocenca Moškona. Eno pismo je bilo namenjeno Moškonovem stricu Janezu Krstniku Valvasorju, imetniku laškega gospostva, ki je večinoma prebival na gradu Šrajbarski Turn pri Krškem, nečak Inocenc je pa v njegovem imenu upravljal laško gospostvo.

MILOŠ RYBÁŘ

dipl. pravnik in prof. zgodovine

Drugo pismo je pisal Valvasorjev svak Kisl, tretje pa Hans von Helfenberg (Soteški). Pisma so puntarji zaplenili verjetno v okolici Krškega, ker pa niso znali brati, jih je zanimala njihova vsebina. Gregorič je ukazal že imenovanemu Štefanu Plächlerju, ki je bival v samostanu, naj mu pisma natančno prebere in dobesedno prevede (pisana so bila

Iz te izjave izvemo, da je bil tedaj programu so zasliševalci izsilili z murali torej puntarji gaziti pot od Brega do Lisce in od Lisce do Jurkloštra.

Po Prunnerjevem odgovoru se je Gregorič posvetoval s svojimi, ali naj verjame tem zagotovilo, ko se pojavi pred samostanom nova množica puntarjev. Bilo je to tistih 120 kmetov, ki jih je Šterc pustil na Marofu, ko se je vrnil na Planino in to skupino je oskrbnik Prunner pravzaprav pričakoval. Tako je bilo sedaj v Jurkloštru skupno okrog 720 puntarjev. Dva izmed novodospele skupine sta se vrinila v samostan in rekla oskrbniku, da je dobro zanj, ker jim je poslal naproti odposlanec oziroma oglednike, sicer bi mu slaba predla. Teh 120 puntarjev je bilo presenečenih, ko so zagledali v Jurkloštru toliko drugih puntarjev. Niso si mogli misliti, da je to Ilija Gregorič s svojo skupino, saj je bilo predvideno, da se bodo srečali šele v Laškem. Gregoriča tudi nihče od nove skupine ni poznal osebno, zato se je vodja puntarjev, ki so prispeli z Marofa, obrnil k Gregoriču in rekel, da je vendar Ilija Gregorič ukazal, naj ne prideta dve skupini puntarjev pred samostan v Jurkloštru. Treba je bilo sedaj tej skupini raztolmačiti, da je to sam Ilija Gregorič in da je spremenil smer pohoda.

Ko sta si obe skupini puntarjev med seboj pojasnjevali te zadeve, je prišel sel s Planine s pismom za oskrbnika Prunnerja. Gregorič je pismo videl in ga iztrgal Prunnerju iz rok ter zahteval, da mu pove vsebino. Prunner je povedal, da mu planinski grajski oskrbnik Štefan Siebenacher sporoča, da so na območje Kozjega in Pilštanja vdrla Turki in da ima v gradu zaprtega puntarskega voditelja Pavla Šterca. Na vest o prihodu Turkov je Gregorič vzkliknil: »Bog daj, da pridejo Turki! Na posestvih plemičev Keglevića in Ratkaja imamo 3.000 ljudi.« V poznejšem poročilu piše oskrbnik Prunner, da ne ve, kaj naj pomeni ta Gregoričeva izjava.

Gregorič se je po teh vesteh odločil, da odide takoj s puntarji na Planino, da osvobodi Šterca. Prunnerju je še zagrozil, da bo nosil s svojimi ljudmi vred vse posledice za svoje izjave; zvečer so se pa puntarji z Gregoričem nameravali vrniti v Jurklošter, da bi tukaj prenočili. Z Gregoričevo skupino se je vrnilo na Planino tudi tistih 120 puntarjev, ki so pravkar prispeli z Marofa in ki so šele tukaj zvedeli, da je njihov voditelj Šterc na Planini zaprt.

(PETI DEL SLEDI)

KMEČKA VOJSKA NA POHODU

je pojavila še velika množica puntarjev od savske strani.

Ko je bil Gregorič z nekaj ljudmi v samostanu, ga je oskrbnik vprašal, s čim naj puntarjem postreže. Gregorič je ukazal, naj privalijo pred samostanska vrata sod vina in naj prinesejo kruha. Oskrbnik je v svojem poročilu pozneje zapisal, da jim je postregel, kakor je nabolje mogel in se zaradi tega opravičuje, ko pravi, da ga je skrbelo za svoje »uboge podložnike«, za samostan in za pristavo na Marofu, zato je raje žrtvoval sod ali dva vina in kruh, sicer bi bili puntarji vse opustošili. Ko so valili sod vina skozi vrata, se je nasilno vrinilo v samostan še okrog 60 puntarjev, kar jim oskrbnik Prunner seveda ni mogel preprečiti, saj je imel premalo ljudi. Tako so se torej puntarji gostili: pred samosta-

nemško) in mu pri tem grozil celo s smrtjo, če tega ukaza ne bo točno izvršil. Plächler je pisma sicer prebral in prevedel, vendar je izpustil nekatere odlomke. Nato se je Gregorič obrnil k oskrbniku in zahteval, da mu pove, kakšne stvari je skrnil v samostanu župnik iz Loke Jakob Kekelj (ali Kokelj), katerega so puntarji zaman iskali v Loki. Gregorič je izjavil, da je zanesljivo obveščen, da je župnik skrnil v samostanu 17 tovorov robe; zato mu mora oskrbnik povedati vso resnico, sicer bo izgubil glavo. Oskrbnik se je zaklinjal, da ni v samostanu druge župnikove imovine razen enega vola, ki ga je župnik kupil od nekega jurkloštrskega podložnika, vendar ga ni mogel zaradi velikega snega odgnati v Loko, zato je prosil, naj ostane vol za nekaj dni v samostanu.

800 LET JURKLOŠTRA (22)

Grof Friderik II. in njegov sin Ulrik II. sta leta 1444 naklonila Jurkloštru marijagraško graščino z vsem njenim gospostvom, to je z dohodka od vinogradov, s petimi podložnimi kmetijami in s pripadajočim mlinom (verjetno je to sedaj pogoreli Turkov mlin). Dalje sta oba grofa tedaj naklonila samostanu eno kmetijo v Rečici, dva mlina v Laškem in še kmetijev 5 drugih krajih. Kartuzijani naj s temi dohodka postavijo v samostanu 4 nove hišice za patre. Kartuzijani so ostali lastniki graščine in gospostva v Marijagradcu do leta 1578, ko so zaradi dolgov začeli razprodajati svoja posestva.

Leta 1456 so z nasilno smrtjo grofa Ulrika II. izumrli celjski grofje. To je bil za Jurklošter hud udarec. Zlata doba samostana se je končala. Turki tudi Jurkloštru niso prizanesli; 1471 so obiskali tudi Jurklošter in ga upustošili.

Iz zgodovine Jurkloštra je treba omeniti še eno dejstvo: kartuzijani so vzdrževali v Laškem javno kopalnico. To kopalnico nima z laškimi termalnimi vreli ničesar opraviti, ampak je bilo kopalnico z navadno vodo, seveda ogrevano, kakor je bilo v navadi ob koncu srednjega in v začetku novega veka, zato si oglejmo, kakšna kopalnica so bila tedaj v navadi.

V nekdanjih časih so bile higienске razmere res zelo slabe in ljudi iz tistih dob si predstavljamo kot prave umazance, vendar tako mnenje ni vedno povsem upravičeno. Kapanje v potokih, rekah, jezerih in v morju je bilo že od nekdaj v navadi v poletnih mesecih, za kapanje v hladnih letnih časih pa so bila potrebna kopalnica z ogrevano vodo. Rimljani so že poznali tako ogrevana zidna kopalnica in v Rimu so še

sedaj ohranjene nekatere kopalniške stavbe od tedaj. Eno tako kopalnico je imelo nad vhodom napis: »Vstopi sem brez skrbi, da boš lahko odšel brez bolezni; ne more se namreč pozdraviti tisti, ki je poln skrbi.«

V srednjem veku so bila taka kopalnica večinoma lesena in v njih je bil velik bazen z ogrevano vodo. Kopalnih oblek v današnjem smislu ni bilo, moški kopalci so bili prepasani z nekakimi brisačami, ženske so imele predpasnike, oboji pa so imeli na glavi pokrivala. S posebnimi brezovimi ali hrastovimi metlicami so se topli po koži, da bi pospešili krvni obtok. Lastnik ali najemnik kopalnica se je imenoval kopalničnik (nemško Bader) ali kopalniški mojster. Njemu so bili v pomoč kopalniški hlapci (za moške) in dekle (za ženske), ki so bili prav tako napravljeni kot kopalci in so z zajemalkami zajemali vodo in z njo polivali kopalce ter jih umivali po hrbtu. Kopalniški mojster je kopalce masiral, strigel, bril, jim pušal kri (ob previsokem krvnem pritisku) in jim zdravil stare rane. Bolniki s svežimi ranami niso smeli v kopalnico, ker je veljalo pravilo: »Bolne oči, glavobol, zobobol, (sveže) rane, vročica in poln želodec, vse to naj se izogiba kopalnica.« Poklic kopalničnika je veljal za obrt in se ga je bilo mogoče izučiti kot vsako drugo obrt; kopalniški mojstri iz več krajev so se združevali v svoj ceh. Nemški izraz kopalničnika je v popačeni slovenščini dobil v izrazu padar pomen ranocelnika oziroma v sedanjem času kar mazača.

Kopalnica so bila torej ob koncu srednjega veka in v začetku novega veka v splošni uporabi. V mnogih krajih je bilo ob določenih prilikah naravnost predpisano, da se morajo npr. pred poroko okopati ženin, nevesta in priče; tudi mladenič, ki je bil povzdignjen v viteza, se je moral pred obredom (pred viteškim udarcem) okopati. Ob vstopu v kopalnico je bilo treba seveda plačati vstopnino, saj se je kopalniški mojster od tega preživljal. Vstopnina sicer ni bila tako visoka, da bi bilo kapanje samo privilegij bogatašev, vendar si najrevnejši sloji tudi tega niso mogli privoščiti. Zato so se našli dobrotniki, ki so v oporoki dali na razplogo svoje gozdove, da so v njih nabirali les za ogrevanje vode v kopalnicah in še drugače obdarili kopalnica, za protivednost pa določili, naj bo na obletnico njihove smrti kopalnice brezplačno odprto za reveže.

Tudi v proslavo cerkvenih in državnih praznikov (npr. tudi ob poroki vladarja ali rojstvu prestolona-

slednika) so imeli reveži brezplačno kapanje in druge kopalniške usluge. Propagando za kapanje so v tistih časih zavili tudi v versko obliko. Naslikali so Kristusa, kako trobi na trobento skozi okno kopalnica, spodaj pa napisali: »Bog sam nam trobi na kapanje«. (Kopalničniki so namreč naznanjali odpiranje s trobljenjem, zvonjenjem ali udarci na gong.) Kapanje v tisti dobi pa ni imelo samo higienskega pomena; počasi se je namreč razvilo v pravo veseljačenje. Kopalci so si v bazen postavili mizo, na kateri so jedli, pili in igrali na srečo (kockali). Kopalniški mojster je poskrbel za glasbo in kapanje se je sprevrglo v pijačevanje. Kopalci so prihajali sčasoma

KOPALCI SE V 16. STOLETJU ZABAVAJO OB JEDACI, PIAČI IN GLASBI

v kopalnice bolj zaradi družabnosti in sestajanja kakor pa zaradi kapanja. Zaradi stvari, ki so jih v kopalnicah počeli, so začela kopalnica prihajati na slab glas.

V naših krajih so bila taka kopalnica v 14., 15. in 16. stoletju. Na Dunaju je npr. v 16. stoletju bilo kar 29 kopalnic. Delno so taka kopalnica vzdrževali zasebniki, delno pa cerkev. Župnišča ter moški in ženski samostani so vzdrževali javna kopalnica. H gostoljubnosti je poleg prenočišča in pogostitve sodilo v tistih časih, da se je gost okopal. V samostanih je opat sprejemal popotnike, tako da jim je v prgišču prinesel vode, da so si umili obraz in roke, nato pa jim je opat sam umil noge, ki so bile prašne od potovanja. Tudi v zasebnih hišah so gosta okopali; ponavadi je to opravila hišna gosposinja. Navdušenje za javna kopalnica je pri nas prenehalo šele v 17. stoletju, ko so se množično začele širiti nalezljive bolezni.

(NADALJEVANJE PRIHODNJIČ)

KOPALNIŠČE V 16. STOLETJU

IZ ŠPORTNEGA ŽIVLJENJA

PLAVANJE

V okviru sindikalnih športnih iger je bilo 11. avgusta 1973 v Rimskih Toplicah ekipno prvenstvo sindikalnih organizacij v plavanju. Tekmovanja se je udeležilo 8 moških in ena ženska ekipa. Pri ženskah je sodelovala le ekipa Osnovne šole A. Aškerc Rimske Toplice, pri moških pa je bil vrstni red naslednji:

1. Tovarna dokumentnega in kartnega papirja Radeče, 2. Prometna sekcija Zidani most, 3. Komunalno podjetje Laško, 4. Slovenijales, Tovarna lesne galanterije

POSLUŽITE SE POLOŽNIC,
KI SO PRILOŽENE IN Z NJI-
MI ŽE V PRIHODNJIH DNEH
VPLAČAJTE LETOŠNJO NA-
ROČNINO, ČE TEGA DOSLEJ
ŠE NISTE STORILI!

UREDNIŠTVO

PRED ZACETKOM DVOBOJEV KARATEISTOV V HRVAŠKO-SLOVENSKI LIGI V RIMSKIH TOPLICAH

Rimske Toplice I., 5. Tovarna izolacijskega materiala TIM Laško, 6. Postaja milice Laško, 7. Osnovna šola A. Aškerc Rimske Toplice, 8. Slovenijales — Tovarna lesne galanterije Rimske Toplice II.

Zal se tekmovanja niso udeležile ekipe nekaterih večjih delovnih organizacij kot Pivovarne Laško, Volne Laško, Bora La-

ško, Pete Radeče itd. Pohvaliti pa je treba predvsem ekipo z Osnovne šole A. Aškerc Rimske Toplice, saj je na šoli le 6 moških in so sestavili ekipo, njihova ženska ekipa pa je bila sploh edina, ki se je tekmovanja udeležila.

Ceprav je bilo tekmovanje ekipno, naj omenimo nekatere najboljše posameznike: 11. KNEZ ZDENKO (Komunalno podjetje Laško) 41,4, 2. MLAKAR ANDREJ (OŠ A. Aškerc Rimske Toplice) 43,8, 3. DEBELJAK MILAN (Kom. podjetje Laško) 46,1, 4. MIHELIC JOŽE (Papirnica Radeče) 46,4, 5. KAIC STANE (Papirnica Radeče) 46,9.

GIBANJE PREBIVALSTVA V OBČINI

POROKE

LAŠKO

— DEZELAK Silvester, delavec, iz Lokavca in KLEPEJ Jožefa, delavka, Obrežje pri Zidanem mostu;
— STEGENSEK Alojz, ključavničar, Kompolc in MARK Ivanka, poljedelka, s Polane;
— FRANETIČ Janko, miličnik, in SUŠA Alenka, uslužbenka, oba iz Laškega;
— ZELIČ Alojz, železničar, iz Gračnice in SENICA Terezija, tkalka, iz Zalca.

RADEČE

— KOČJANČIČ Aleksander, (18), papirničar, in HORVAT Hilda, (16), frizerka, oba iz Tržiča;
— DEBELAK Franc, (26), strojni tehnik, in CELESTNA Nada, (21), gostinska delavka, oba iz Radeč.

SMRTI

JURKLOŠTER

— GUČEK Terezija, (53), gospodinja, Lahov graben 47;
— SMIT Maks, (63), upokojenec, Polana 63;

LAŠKO

— RATAJ Engelbert, (57), učitelj, Laško, Podšmihel;
— FLEGO Danko, (57), uslužbenec, Laško, Aškečev trg 4;
— FRECE Marija, (76), gospodinja, Zigon 3;
— PERNAT Arnold, (91), upokojenec, Laško, Kraigherjeva 16;
— TOPLIŠEK Mihael, (71), upokojenec, Brezno 7;

KARATE

V Rimskih Toplicah je bilo 15. septembra 1973 v telovadnici osnovne šole republiško mladinsko prvenstvo v karateju v budokai slogu za posameznike. Na tekmovanju je sodelovalo 48 mladincev iz 8 slovenskih klubov. Tekmovali so v štirih kategorijah, Miran Suhodolčan iz Rimskih Toplic pa je postal republiški prvak pri mladincih v lahki in absolutni kategoriji.

Vrstni red: lahka: 1. Suhodolčan (Rimske Toplice), 2. Gruđen, 3. Škofic (oba Hrastnik); srednja: 1. Benčič (Izola), 2. Detič (Laško), 3. Grajzl (Krško); težka: 1. Marič (Krško), 2. Jelenc (Rimske Toplice), 3. Heferle (Zidani most); absolutna: 1. Suhodolčan (Rimske Toplice), 2. (zaradi diskvalifikacij ni bilo uvrstitve), 3. Lendero, Vinter (oba Rimske Toplice) in Benčič (Izola).

P. AJDNIK

ZDRAVSTVENI DOM CELJE

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE

ZA ČAS OD 31. 10. DO 30. 11. 1973

DEŽURNI ZDRAVNIK

V OKTOBRU

V NOVEMBRU

BABURAK-GRAKALIČ
dr. Vesna

2., 3., 4., 6., 13., 20., 27.,

DOLANC dr. Jože

8., 9., 10., 11., 15., 22.,

PEČAR dr. Samo

5., 12., 16., 17., 18., 19., 26.

VELIKONJA dr. Tone 31.,

1., 7., 14., 21., 28., 29., 30.

VURNEK dr. Branko

23., 24., 25.,

Potrební obiski na domu naj se naročajo pri posameznih zdravnikih v času njihove ordinacije.

Zdravnik, ki nastopi ob delavnikih ob 19. uri dežurno službo, je doma v stalni pripravljenosti od 14. do 19. ure.

»Naše delo« izhaja mesečno — Izdaja Skupščina občine Laško — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Lev TIČAR — Uredništvo in uprava: Laško, Ulica Borisa Kraigherja 2, telefon 73-045, interna številka 007 — Cena za številko 1 din — Ziro račun pri Službi družbenega knjigovodstva, podružnica Laško št. 50710-637-55419 Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 15. dne v mesecu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — Tisk in klišei AERO kemična in grafična industrija Celje — Glasilo je oproščeno temeljnega davka na promet proizvodov na podlagi mnenja Republiškega sekretariata za informacije SR Slovenije (št. 421-1/72 od 30. maja 1973)

POSEBNA PRILOGA

Glasila Skupščine občine Laško

NAŠE DELO

INFORMACIJA

O POTEKU ZBIranJA IN UPORABE SREDSTEV KRAJEVNEGA SAMOPRISPEVKA OBČANOV V OBČINI LAŠKO V LETU 1972 DO VKLJUČNO 31. AVGUSTA 1973

I.

Uspešno izvedeni referendumi o samoprispevku občanov v letu 1971 in 1972 so bili osnova za sprejem ustreznih odlokov, ki jih je sprejela Skupščina občine Laško.

Na podlagi teh odlokov plačujejo občani naše občine samoprispevek in sicer:

— na območju krajevnih skupnosti Radeče, Vrховo, Jagnjenica — Svibno in Zidani most 1 % od osebnega dohodka za investicije v šolstvu;

— na območju krajevnih skupnosti Rimske Toplice, Sedraž in Jurklošter 1,5 % in sicer 1 % za investicije v šolstvu ter 0,5 % za rekonstrukcijo cest in druge komunalne ureditve;

— na območju krajevnih skupnosti Laško, Breze, Marija Gradec, Rečica in Vrh nad Laškim 1,5 % in sicer 1 % za investicije v šolstvu ter 0,5 % za rekonstrukcijo nekaterih pomembnih cest in sicer ceste Laško—Marija Gradec—Vrh in Rečica—Huda jama.

Za posamezna širša območja se delijo sredstva zbranega samoprispevka na podlagi poprejšnjih izračunov in sicer:

1. Širše območje Radeč 28,58 %
2. Širše območje Rimskih Toplic 20,46 %
3. Širše območje Laškega 50,96 %

V letu 1972 je bilo zbranega samoprispevka v višini 1.326.472,15 din. Tako pripadajo posameznim širšim območjem na podlagi gornjih procentov naslednja sredstva:

	dinarjev
1. širše območje Radeč	379.105,75
2. Širše območje Rimskih Toplic	271.396,20
3. Širše območje Laškega	675.970,20

Sredstva širšega območja Radeč se uporabijo za investicije v šolstvu.

Sredstva širšega območja Rimskih Toplic se uporabijo in sicer 1 % za investicije v šolstvu, kar znaša 180.930,80 din, in 0,5 % za rekonstrukcijo cest in druge komunalne ureditve, kar znaša 90.465,40 din.

Sredstva širšega območja Laškega se uporabijo in sicer 1 % za investicije v šolstvu, kar znaša 450.646,80 din in 0,5 % za rekonstrukcijo nekaterih pomembnih cest, kar znaša 225.323,40 din.

Skupno je bilo v letu 1972 zbranega prispevka za investicije v šolstvu 1.010.683,35 dinarjev, za rekonstrukcijo cest pa 315.788,80 din.

Potrošnja sredstev samoprispevka v letu 1972 je bila:

	dinarjev
1. Za opremo šole v Rimskih Toplicah	671.946,25
2. Za avtobus šole Rimske Toplice	168.600,00
3. Za cesto v Breze	100.000,00
4. Za cesto na Vrh	50.000,00
5. Za cesto Marija Gradec	150.000,00

II.

Do 31. 8. 1973 je bilo zbranega samoprispevka na področju naše občine 1.454.688,25 din. Na podlagi procentualne delitve pripadajo posameznim področjem naslednja sredstva:

	dinarjev
1. Širše območje Radeč	415.749,90
2. Širše območje Rimskih Toplic	297.629,22
3. Širše območje Laškega	741.309,13

Sredstva širšega območja Radeč se v celoti uporabijo za investicije v šolstvu.

Sredstva širšega območja Rimskih Toplic se uporabijo in sicer 1 % za investicije v šolstvu, kar znaša 198.419,48 din in 0,5 % za rekonstrukcijo cest in druge komunalne potrebe, kar znaša 99.209,74 din.

Sredstva širšega območja Laškega se uporabijo in sicer 1 % za investicije v šolstvu, kar znaša 494.206,08 in 0,5 % za rekonstrukcijo nekaterih pomembnih cest, kar znaša 247.103,05 din.

(Nadaljevanje na naslednji strani)

INFORMACIJA O SAMOPRISPEVKU

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

Skupno je bilo zbranega samoprispevka do 31. 8. 1973 za investicije v šolstvu 1.108.375,46 din in za rekonstrukcijo cest 346.312,79 din.

Potrošnja sredstev samoprispevka do 31. 8. 1973 je znašala:

	dinarjev
1. Obveznosti za šolo Rimske Toplice	1.295.614,15
2. Za cesto Osredok—Breze	20.000,00
3. Za cesto Vrh	25.000,00

III.

Iz vsega navedenega sledi, da so se sredstva zbrana na posameznih širših območjih prelivala, to je, niso bila uporabljena tam, kjer so bila zbrana. Povsem jasno je, da je do prelivanja sredstev moralo priti, ker v nasprotnem primeru ne bi bilo mogoče realizirati po sprejetem programu investicij v osnovnem šolstvu. Nedvomno je, da se bodo tudi v bodoče zbrana sredstva prelivala, ker za izgradnjo več šolskih objektov naenkrat ne bomo imeli dovolj sredstev na razpolago.

Prav tako so se zbrana sredstva samoprispevka zbrana na širšem območju Rimskih Toplic in Laškega angažirala le za rekonstrukcijo cest:

- Laško—Marija Gradec
- Marija Gradec—Breze
- Marija Gradec—Vrh
- Breze—Osredok

Za prilitje teh sredstev je bil sklenjen dogovor med predstavniki krajevnih skupnosti in skladom za financiranje gospodarskih in komunalnih dejavnosti.

Po finančnem planu sklada za financiranje gospodarskih in komunalnih dejavnosti za leto 1973 pa je predvideno, da se KS širšega območja Rimskih Toplic prenese 100.000,00 din zbranega samoprispevka za namene, kot je sprejeto z odlokom SOB Laško.

IV.

S to informacijo smo dolžni informirati občane o stroških, ki jih je imel za investicije v šolstvu pri gradnji osnovne šole Rimske Toplice.

Po osnovni pogodbi je bilo predvideno, da bo izgradnja osnovne šole Rimske Toplice brez opreme veljala 4.576.525,90 din.

Zaradi povišanja cen gradbenega materiala in povišanja nekaterih drugih del pa je po končni situaciji veljala 6.264.140,45 din. Nadalje je moral sklad financirati opremo šole, avtobus za prevoz šoloobveznih otrok, ki so se prešolali iz okoliških šol na centralno šolo v Rimske Toplice, nakup zemljišča in nekatere druge stroške.

Dosedanji stroški za šolo v Rimskih Toplicah so bili:

1. Zgradba	6.264.140,45 din
2. Oprema	787.057,20 din
3. Avtobus	168.600,00 din
4. Zemljišče	206.923,75 din
5. Načrti	147.180,00 din
6. Gradbeni nadzor	20.000,00 din
7. Telefonski priključek	4.296,55 din
8. Prestavitev električnih drogov	11.635,60 din
9. Kabelski priključek	4.062,50 din
10. Zavod za varstvo pri delu	1.955,05 din
11. Asfaltiranje	23.972,10 din
12. Interkalarnе obresti, stroški provizije za izdane garancije	46.253,70 din
Skupaj	7.686.076,90 din

V letu 1972 in 1973 je bilo uporabljeno za šolo v Rimskih Toplicah zbranega samoprispevka v višini 2.136.160,40 din. Ostala sredstva za šolo v Rimskih Toplicah pa so sredstva najetega kredita v višini 3.000.000,00 din in pa sredstva, ki jih prispevajo organizacije združenega dela oziroma temeljne organizacije združenega dela na podlagi sklenjenih pogodb s skladom za investicije v šolstvu ter sredstva, ki jih vsakoletno prispeva proračun občine.

Vsa sredstva samoprispevka, ki so bila zbrana v letu 1972 in do 31. 8. 1973, so bila uporabljena za izgradnjo osnovne šole v Rimskih Toplicah.

Vsa sredstva, ki bodo zbrana po 1. 9. 1973 pa bodo na razpolago za udeležbo pri nadaljnji izgradnji šolskih objektov na področju naše občine, in sicer po sprejetem programu. Vendar bo zaradi prekoračitve stroškov pri izgradnji šole v Rimskih Toplicah za realizacijo sprejetega programa potrebno iskati določeno obliko zbiranja sredstev.

Laško, dne 10. septembra 1973

ODDELEK ZA GOSPODARSTVO IN FINANCE
SKUPŠČINE OBČINE LAŠKO